

Cesta válečníka z pražského sídliště

Prózy Jaroslava Rudiše bývají nejčastěji spojovány s prostředím industriálního Německa, rockovou hudbou a osudy svérázných postav z okraje společnosti. Ve své nejnovější novele *Národní třída* se od prvních dvou zmiňovaných témat vzdálil, avšak do toho třetího se ponořil až po svou ikonickou patku.

Kniha je vystavěna do podoby monologu ústředního antihrdiny známého pouze pod přezdívkou Vandam, který celý svůj život tráví v šedivém prostředí sídliště na pražské periferii. Vandamovou posedlostí a způsobem, jak se vyrovnává se svými hořkými životními osudy, je boj – zbožňuje béčkové filmy s Jeanem-Claudem van Dammem, stylizuje se do role germánských a římských válečníků, zběsile klikuje, rád se účastní hospodských bitek a je neustále připraven se rvát. Na prostoru dvaceti krátkých kapitol líčí čtenáři prostřednictvím drsného a vulgárního jazyka na přeskáčku své životní postoje, úvahy nad budoucností světa, vzpomínky na dětství v problematické rodině, bizarní historky ze své oblíbené hospody jménem Severka a postupně poodhaluje svou roli na Národní třídě během 17. listopadu.

Rudiš dokázal Vandama vykreslit velice živě a těžko bychom v jeho tvorbě mohli hledat výraznější postavu. Tato xenofobní, sexistická, ale do jisté míry i oduševnělá hora masa dokáže v průběhu svého vyprávění ve čtenáři vzbuzovat sympatie, odpor i lítost. Vandam zvládne zapůsobit na čtenáře také díky apelu, se kterým celý svůj život líčí a skrz který prezentuje své názory na svět jako všeobecně platné a neměnné (sám tomu říká poučovat o životě). S tím souvisí skutečnost, že mnoho čtenářů dostalo po přečtení knihy touhu dělat pravidelně kliky.

Krom hlavní postavy je dalším výrazně pozitivním aspektem novely její forma. Vandamův dlouhý monolog se skládá především z krátkých úderných vět, které mají často svůj samostatný řádek, což budí takřka dojem jakési bizarní syrové básně. Často se opakují fráze, které Vandam rád připomíná a které na sebe berou podobu refrénu, jako např. Musíš cvičit, musíš bejt silnej; To je jinej příběh; Jednou budou tlustý hubený a hubený studený; Konzentration, Junge! (hláška z Van Dammova filmu *Krvavý sport*) či nakažlivé slovo „cajk“. Vandamův jazyk působí dostatečně přirozeně a každý čtenář, který měl to štěstí nasáknout kouřem v nějaké zapadlé hospodě, velice rychle pozná autentickou mluvu tamních osazenstev.

Poněkud nečekaně mnohé epizody z Vandamova života kombinují hrubou realitu pražské periferie s tajemným, mystickým a fantastickým. Vandam se rád obrací k okolním lesům, kde se dle svých tvrzení setkává se starými germánskými válečníky, kteří odtud před dvěma tisíci lety vyhnali Římany, zjevuje se mu na křižovatce tajemný vlk a rád vypráví příběhy o jilmech, jakožto stromech, které představují brány do jiného světa. Tento kontrast novelu

vytrhává z pouhého řetězení surových sídlištních historek do atmosféry magického realismu, což v knize funguje skvěle, i přestože čtenář bude nejspíše všechny fantastické prvky považovat pouze za výplody Vandamovy bujné a alkoholem zalité představivosti.

Rudiš dokázal v *Národní třídě* na výbornou odvyprávět tragický příběh zničeného člověka lapeného ve stěnách betonového světa nejen jako čirou depresi a popis syrové reality, ale dodal také nádech metafyzična, symbolismu, černého humoru a výrazné formy, což je celek který dodává knize osobitost a potenciál nevšedního čtenářského zážitku. Předpokládám, že většina čtenářů by v běžném životě společnost Vandama a jemu podobných nevyhledávala, nicméně díky Rudišovi mají možnost nechat se od něj poučit o životě alespoň skrz tuto novelu, což mohu pouze doporučit.